

**ВЛАДИМИР
ПИШТАЛО**

МАНИФЕСТИ

Мирјани Живковић

I

ПРОЛОГ

Здраво, поштоваоци закона!

Здраво, љубавници истине!

Ако се одлучите да ове редове позлатите својим погледом, видећете како у њима оживљава бунтовна форма манифеста, одвојена од правца и потписника! Она у себи сједињује неколико других...

Наша песма испевана под јутарњим тушем, има ритам дрхтавице, и уноси нов ваздух у собе! Набој побуне херојских праваца с почетка века васкрсава у њој!

Показујемо вам зимски трг под стакленим звоном, где се не чује ни шум. Лудак узмахује рукама, као да ће полетети, и разгони гласове попова и конференсјеа који непрестано тихо читају око њега. Он дише само кроз речи. Понављаним покретом скида паучину с лица и проповеда на празном тргу!

Наши изгреди су тачке пришивања читаочеве пажње! Оспоравају нас све дотле док своје постојање не осетимо као узурпацију, и ове речи ће се зачути тек онда када нам име дорасте до њих! Пратићете дизање и пад тензије, титрање нашег енцефалограма! У „Књигу гостију” сте уписани доласком на свет! „Књига жалби” је ова!

Гласом смиреним, погодним за истину, упућујемо нејак протест на неправду смрти... Бојимо се да нам је у оном што видимо окренуто наличје света!

Док по овим страницама ваше очи теку и враћају се, над градом облаци плове као река. Пајаци шире руке полако, као да растежу хармонику, и грле се.

Арлекин стоји на клизаљкама опуштених руку, нагнуте уснуле главе, и ветар носи његово препуштено тело и игра њим кроз клизачке фигуре по слеђеном језеру. Сенке у његовој свести су арабеске у преврнутој шољи кафе. Увела му је коса од жалости.

Измишљати фабулу – инфантилно је! Радња у нашем животу је недостатна, окрутна и наивна, епитети га чине вечним! Брига нас за фабулу, пишемо да бисмо изградили извесну аутономију у односу на свој живот! Радња је јелка на коју писац веша украсе. Нека они остану у ваздуху, пулсирајући и смењујући се као тихи ватромет.

Човек ради понекад, а мисли све време. Највећи део нашег живота осуђен је да остане анониман: свет нашег пулса, простор са ове стране лица, секвенце унутрашњег биоскопа...

Догађаји, то је сама бука која се тихо дестилише у мисли и осећања. Ко схвата атмосферу, схвата све. Стварност је руда из које се испирањем добија сан!

О, болна кратковечности свих бића! Потези нашег пера нису ништа смисленији него безазлени покрети срне, макар писали тако вешто да нас читатељке доживе не као писце већ као љубавнике! Књижевност и није друго него непрестано хвалисање и извињавање!

Сумрак има доју мастила размућеног у води. Тече благ ветар пун лекарија. Зањихала се грана смреке с које је спао снег. Чује се тихи кас јелена по чинелима. Човек је оно што запажа ...

Ко уме да гледа – свет је увек на изложби! Захвати-ћемо га и обићи вртоглаво, као што билијарска кугла у тренутку повеже све тачке стола!

Да интимно није универзално, читава уметност би била срамна као једна гола рана!

Епоха увек изгледа старија од себе! Оно што је касније карактерише, у њој самој је скривено, опозиционо! У садашњости, мисли се сударају бучно као билијарске кугле. Тешко је одвојити гласове од јеке.

Многи у публици уопште не слушају шта певамо, већ само прате како ћемо ухватити дах.

Опоненти се јављају сустегнутим гласовима вране која је научила да говори. Изговарају речи као да их муче, са жељом да сваку побуну потопе поново у ученост. Теорија служи за застрашивање. Игноранти вечито држе да је Ново исто оно Старо, само лоше урађено! Увек верују да је сапуница важнија од сапуна. Прогласиће да је метроном музика, а виолина није!

Размештају ступице на границама поезије и прозе. Финија духовитост их замара и у њој виде готово сплетку. Мрзе лепоту и под њеним именом упорно настањују нешто безоблично. Праве се да се међусобно разумеју, а у ствари се само узајамно штите.

Уметност није простор за тактике већ гето за нежност! Доста удварања равнодушности. Жарке слике су изложене пред очи замочварене мреном!

Ова књига написана је у несаници, међу хоровима који шапћу, тугом и чежњом вилењака у немилости, упућених на редовне законе света.

Посматрач, као и свуда, осећа или не осећа симпатију – све друго је лицемерно прегењање. Људи пријемчиви за истину као чичци даће нам за право! Верујемо у наклоност заразну као зевање коју побуђује наш глас, пријатнији од звука виолончела.

Наша душа је од чаја!

Нас волети лако је, као орати снег!

МАНИФЕСТ

Сигурном руком, која неће задрхтати на скапелу, и која лаганим окретањем поуздано налази двоструку шифру сефа, руком која муњевито премешта три шибице над станиолском куглицом, грабимо руку читаоца и водимо га у нов свет. У живот који ће се састојати од самих буђења!

Ти који прелазиш ове прве редове прибраног лица, као да кушаш вино, знај, они те неће разочарати! Прочитавши их, ти ћеш, читаоче, бити весео као да си управо напустио кревет са лепом женом.

Ми ћемо дочарати намигивање воајера кроз кључаоницу!

Но, ставимо ту зарез, опаки зарез из жутог ока крокодила или змије, и почекајмо начас, пре него што гласовима испраним беланцетом, са најправилнијом дикцијом откријемо истину! Повисићемо тон нашег казивања до високог „Ц”. И јерихонске трубе наших гласова срушиће тврђаве предрасуда!

Носом ловачких паса, непцем дегустатора, прстима полицијског стручњака за фалсификате, ми испитујемо стварност.

Понудићемо описе тако нове и детаљне да ће се разликовати свака шкољка у непрегледним колонијама дагњи.

Ми ћемо те, читаоче тако великодушно наградити за твој труд да ћеш само задовољно отхукивати обасут добродинством.

Мамимо те певушећим, удварачким гласовима сводника...

Наша мисао која престиже секундару на часовнику предупредиће сва твоја питања.

Ми ћемо денунцирати најскривеније помисли твоје. Најтајније жеље одштапаћемо на плакатима, тако да ујутро сину на сунцу и завриште!

Разбуктаћемо пламенове високе пећи у твојој души, и учинити да ти руке задрхте од страсти и са њих почне да спада прстење.

У твојој души упорно ћемо подстицати ватру, као у камину који хучно вуче са муклим звуком Панове фруле и баца по целој кући сенке и одсјаје.

И ти ћеш чути наш глас, дивљији од гласа футуриста, нежнији од даха симболиста. Осетити наш таленат за нежност и за бес!

Обелоданићемо законитости. Бацити индискретан поглед у живот филмских дива...

Стргнућемо застор са ствари ласцивних, тајанствених и невероватних. Описаћемо зла дела оних који само у доњем рубљу од јутра пију вино и чине зло. Порочан живот оних који дају вино деци и не одричу се злих намера.

Снагом полицијског рефлектора ми ћемо обасјати лице истине!

Учинићемо да плаве границе нестану са земљиног шара онако као што се маснице губе на кожи која зацељује.

Оне ће ишчилети као што нестаје потпис на меници потписаној хлапећим мастилом. Са хиљадама бесмислених фолклора шумно ће се расути велико човечанство.

Журимо да пропагирамо у гомилама заплаканим од сузавца. Плакатима наштампаним у илегалним штампаријама... у тајним штампаријама у којима иначе штапамо лажан новац, радећи по читаве ноћи, ознојени у мајицама, са цигаретом у углу усана. И пред свитање засипамо једни друге шуштавим гомилама нових новчаница. Ми смо најбогатији људи на свету.

Нашем благу нема мере ни нашој слави конца! Њу по свету разноси муцање телеграфа. Преносе је запреге ирваса и лапонских паса, као и мукли дубњеви, уз стално севање ружичастих дланова и црних надланица над њима.

Бели облачић који за авионом прхне горе у небу а затим је све ближи, листови који се лагано окрећући приближавају – то су леци наших песама! Око њих се отимају деца у белим кошуљама, са црвеним марамама, истрчавши из шпалира који са обе стране улице, у жагору окружује првомајску параду.

Ове песме су стално удварање. Полугама за обијање сефова ми петљамо око ваше душе.

Кружимо улицама на камионима кривих хауба, у кошуљама јарких боја, и довикујемо преко гласноговорника. Шатре су разапете, представа креће! У маси стојимо блистави као сабља!

Сморени тремом, заражени нестрпљењем публике управо се спремамо да почнемо.

И ко у том тренутку стаје пред нас?

Један теоретичар уман као удата жена!

О, теоретичари са гласом назалним попут гусела! Ви који сте се укочили гледајући монотоне филмове огледала! Ваш глас на нас делује као цијук зубарске бушилице!

О, ви који разумете једино оно што вам иде у прилог. Мумифицирани од претварања, од порицања очигледног. Ви којима је недокучивост једина шанса, јер јао вама ако би вас схватили!

Ваше речи потребне су само онима који имају врло високу диоптрију на свим чулима!

Ваше глуве главе су бојлери с наочарима. Урламо уносећи се у та мртва лица. Авај, узалудно је глумом шапутати и ћоравом намигивати! Нема разлога који може ишта значити спремној равнодушности. Гледате нас блиставим и непомичним рибљим оком, белим погледом печеног јагњета.

Ви који свесно хоћете да нас сахраните несхватањем... Нећете моћи!

Као сви који непрестано теже да супериорност и инфериорност помешају и замене, обраћате нам се снисходљиво! Пресахнуће ваш пажљив, учтив и подсмешљив тон...

Окрећемо рефлектор и приказујемо:

Ваш бесмислени полуосмех. Ваше подмукле рачуне и тактике, свакодневну дипломатију. Ваша усиљена лица, црта осенчених такозваним шармом. Јаловост тих очешљаних глава. Млитаву дрировану памет. Ваше мисли бесмислене као сликање на сахрани. Све звукове света заменили бисте монотоним тоном свога гласа!

Над свима вама испуштамо сажалан уздах, бучан као шум локомотиве!

Над протезама ваших мисли и система. Мучним ре-квизитима духовне дистрофије за које се хвата бескичмен дух, а који здравом не требају!

Од ове претње уздрхтаћете као што од проласка трамваја задрхте чаше у бистроу на углу.

Наши гласови спајају се у умилна сазвучја канона док вам изричемо пресуду.

Из наших руку отимају се крволочни а нервозни пси, пегаве доге, црни грозни ротвајлери, залуд их обуздавамо тихим сиктањем и цоктањем језиком, и најзад стисак ознојене руке на вођици попушта, они се кидају и, уз страшан урлик бацају се пред вама...

Или не... мајим трзајем сами вам скачемо за гр-кљан! Тешко је изборити се са том хрскавицом. Али наши зуби који прегризају ланце на циркуским представама, брзо довршавају посао!

Из плавог топа на ком су облепљене крупне станиол-ске звезде, ми вас испаљујемо под лелујави високи свод шатре.

Представа може да почне!

У злату фанфара, стављамо главу у разјапљену чељуст лава и уштогљеној публици одатле додацујемо увреде које резонирају у лављем ждрелу, све док потпуно не заглух-немо!

Усправљамо се и брада нам дрхти док вичемо оку-пљеном народу! Нећемо престати да говоримо док нам гласа не нестане. И кад не мogleмо више, кад нацерени за-немимо, окупљени виде кроз стаклене зубе како нам још игра језик. Онда ћемо наставити језиком глвонемих! Бубљом мимиком богомољки, хитро преплићући прсте.

Телеграфисаћемо кастањетама... Док не испримамо све што има на свету!

Из мрака израњају наша лица обасјана почасним плотунима. Наша толико исфотографисана лица, која носе тужан и узвишен израз Дон Кихота. Људи нам изговарају имена, устима испраним ружином водом. Пролазимо кроз славолуке мачева, укрштених изнад наших глава!

Натписи исписани обојеним сијалицама над вратима ноћних локала најављују наш наступ. Грме степенице под ногама оних који се спуштају, јуре да заузму места. Ми ћемо вас увести у дворане чије су таванице украшене орнаментима корала.

Док око нас стрижу и укрштају се рефлектори, стојимо на подијуму забачене главе, са бичем косе преко чела, и гордо читамо наше радове.

И већ видимо око себе једно човечанство задихано од усхићеног смеха, који чисти плућа и испуњава тело топлотом и срећом.

Наше поруке објављују се пламеним речима са усана гутача ватре. И ваша душа звони као клавир који се удара широким замасима у пијаном друштву. Одјек умножава наше узвике, и као детонације грме поклици одобравања.

Сред заглушних овација, за које је претесна дворана, изгледа да се напразно покрећу наше усне. Наша реч има ритам замајца локомотиве, и њени одједи смирују се данима и изазивају лавине! Располажемо са хиљаду видovitости!

Звоне шине под нама, на нашем путу укрштају се оклопни возови. Рамена митраљезаца на њима подрхтавају као да се кикоћу. Слепе су пепељасте прилике од

жбуке на фасадама. На сивом мору рохавом од кише, мирују оклопњаче. Поздрављају нас салве са крстарица. Нама у славу грме топови са „Ауроре”!

Ми смо анонимни као неоткривени лекови или појаве у ваздуху. Делимо културну судбину Истока, бескрајног и непознатог, са духовима у боци. Донећемо путописе изван света! Наш трапез је међу звездама. Дозваћемо наша најдаља и најтајнија сећања, и ви ћете плакати уз чезнутљиве мелодије тих сећања. Ми ћемо понудити решења и загладити инциденте у вашој свести. Ако се људи око вас понашају као лекари који крију дијагнозу, закуцајте на наша врата!

Ми ћемо вас заштитити од досаде!

Нудимо кретања у времену преко везе. Нудимо вам пријатељску руку. Нудимо вам протекцију!

У пругастим оделима шепуримо се, са каранфилом у реверу, и са црним виолинским кутијама под мишком.

Прште машинке по шанку, поређаним флашама и огледалима. Трзају се у праску стакла људи заглављени у чегртаљци стаклених врата на излазу хотела. Бацамо се на под, прекривајући главу рукама.

Осуђени смо да се кријемо у животу, ми који нисмо платили царине на улазу у свет. По нашем граду пада осветљена киша. На самом уласку у постојање, на капијама, зауставићемо све досадно! Свет ће цветати од занимљивости. Нагнућемо се преко границе која нас дели и дошапнути:

„Драги читаоче, бескрајан ти свемир!”

„Свемир вам бескрајни!”, одговарају ганутим шапатом милиони гласова.

Свака ствар носи у себи своје време, и ми ћемо наћи начина да га активирамо. Отворени су биоскопи у којима се приказују бајке и сексуалне фантазије. Ми смо ти који се не женирају; депарошким захватом истрешћемо садржину шлица и брусхалтера. Обећавамо један срећни и весели промискуитет. Лепршање летака и конфета!

Ми вас позивамо унутра међу нас!

Хи, хи, хи...

Нудимо песме и поеме, невероватне приче, Соломонова слова против заушки, бајке за сиротињу и забаве у самоћи.

Љубав, топлоту која вам треба, да загуши ваш страх од самосажалења, од малодушности, од несреће...

Образе ће вам обасјати пурпурни пламен и очи зелено засветлети. Гомиле прате наше речи са сузама језе и узбуђења... Засипамо их речима, наше мисли врцају као искре из вратница пећи, хиљаде досетки да се избегне бол...

Ми ћемо успоставити перпетуум мобиле! Ми ћемо наћи средство за бесмртност! Укинути цензуре стварности!

Нек се објасни све што има да се објасни! Нек се настави и доврши све што има! Свет не мирује под својим именима, он непрестано тече испод својих имена. Ми не заговарамо ни једну форму! Ниједна форма не штити садржину да не исцури, ишчили из ње. Ми заговарамо будност и стално препознавање, ново крштење ствари!

Наше очи су очи света. Певушимо тако нежно да се дан магли.

Водимо уплашеног читаоца на вратоломне возње аутомобилима, и руком претрпаном прстењем пружамо му свитак марихуане. Чекају нас луде ноћи, сунчани дани. Трепере звуци оргуља у озлаћеном дану. Монокли лелуја-во расту у мехурове, као на штапићима дувача стакла.

Чаврљамо кицошки обучени на тераси, у столицама од трске, у белим оделима запаљеним од сунца на заласку, намирисани, окружени бледим хртовима и мноштвом скупочених ситница. Седимо у „Вулкано” бару, у бифеу „Панама”! Боје букте на небу. Запаљених коса, са лимунастим осмехом седимо у кабареу „Волтер”.

Великим белим бродом идемо на дуга крстарења. Наш црнобради капетан има минђуше као харемска жена. Сунце на залазу милује наша лица опрана сапуном „Оаза”. Крећемо на путовања са вечном несаницом уживања. Вишедневна јахања на облацима. О, излежавања и разговори над плавичастим крајоликом... Додире облака, миловање пене!

Брзо и бешумно возимо се улицама по којима електрични бистрои блистају у још неугашеном дану. Водимо вас у раскриљене, узбудљиве ноћи, са поставама од баршуна. Кроз зечје јазбине спуштамо се у кабаре и позоришта, ах топли црвени плиш којим су обложена, и ова скоро несносна врућина! Толико је заложено да вам се чини да имате грозницу. Касно увече упадамо у гужву, пијани, један преко другог, у пратњи цез бенда у наш каро апартаман. Вриштање труба цепа тапете са знаковима карата. Сопрани ломе стакла и витраже. Облачимо ципеле за летење, и повијени нестајемо у црвено-замрљаном небу изнад кровова. Плави мрак се гусне.

АМБАСАДОРСКИ МАНИФЕСТ

У златно поподне, хорови су дочекали мој брод који је у крици галебова, трубећи упловљавао у луку! Дигнуте главе гледао сам огромне изложбе облака над градом!

Моју пуномоћ краси стотину потписа, учињених слева надесно и здесна налево. Ушивена у прсник носио сам сва овлашћења моћног и скривеног реда. Испрсих се, и светлост изведе глисандо по стакленој дугмади. Сија баршун и кадифа моје амбасадорске одоре.

Постављен сам на ову функцију због своје болне љубави према далеком и туђинском, као дугогодишњи адвокат духова, одан нереалном! Познајем родослове и хијерархије приказа, ратове фантома избрисаних лица, у кључању облака. Говорим њихов језик уздаха који је лако побркати са ноћним шумовима.

Долазио сам из Јужне Америке, кроз беле прашуме у негативу, локомотивама ложеним кафом. Са мноштем купеу били су господин који није волео реалност и госпођица лепих груди. Путовао сам у инкогниту туђе равнодушности, као верглаш, са изврнутим шеширом под ногама, и свирао на харфи велосипедског точка.

Ишао сам, човек обасјане косе, и у гостионицама плаћао златним власима које би остајале накупљене на чешљу.

Човек одан једној ствари – њен је посланик на свету. Долазим као амбасадор великог покрета!

Иза мене су масонске ложе Марса. Непрегледна космополитска завера са особинама Интернационале. Никад се не зна за неког да ли је докони риболовац, преко транзистора повезан са бучним светом фудбалских стадиона, спокојни играч домина у клубу пензионера или агент Интернационале са револвером на срцу!

Ко површно погледа узвикнуће: „Па то је жиголо, кичош ...” Плаћени посматрачи мога живота говоре и ово и оно. Важан сам као краљ, још више – као параноик!

Зар не знаш да сам дошао? Драга, зар не знаш да сам дошао?

Сагови су се одмотали под мојим ногама! У луци, око мене лебделе су свилене кошуље с палмама. Из жагора излете једна летња физиономија у пругастом оделу, сашивеном од платна баштенског сунцобрана.

„Волиш ли ти жене?”, искези се летња физиономија.

„Кажу да су жене реактивна, рекламна бића!”

„Хо, хо, хо, хо!”, заиграше главе наоколо као пловци на морским таласима.

Шта да вам причам о том дочеку?!

Истрчали су пред мене дворани и лајавим гласовима пренели ми краљеве позиве! Пре него што сам ушао у свилену носиљку, да не бих сломио срце окупљеног народа, изговорих неколико поздравних речи. Затим сам заледео у сеновитој носиљци са завесама! О, ја са својом женом играчицом и хиљаду маски своје патње!

Возио сам се кроз лепи град од самих фонтана и обојених сена. Сенке облака падале су преко улица и кућа! Градске златне владе са бедема од креде пратиле су моју параду.

Све ствари имају посланства у мојој глави, очи су ми дошле мутне и уске од неиспаваности! Бејах толико уморан да ми је све што гледам постала мора. Умор и глад кваре свет, и видех како се људска њушка изобличи у смећу као у режању псећа.

Чудна је моја мисија! Послан сам у аветињски град од паучине и маслачка да објасним духовима наше намере. Да затражим помоћ Невидљивих! У хладној ноћи ксилофона да разговарам са њима, са Избледелим!

Сада сам овде! Додељени су ми тумачи жртава, мотриоци птица!

Одсео сам у кући настањеној умрлим мелодијама. У којој се разилазе позлаћени инсекти, и теку све чесме за срећу. Пролазио сам кроз клавирске кише у салама. Волим овај амбијент као што виле воле места поред воде. Уз мене су стигле округла маска сунца и шиљата маска месеца. Посланик жалости данима је чекао пред мојим затвореним вратима.

„Господин је рођен у магли?“, упитао ме је вратар на самом улазу; униформисани старчић, обријан као папа, са озеблим очима. Поглед ми препипава месингана дугмета његове ливреје, дирке саксофона!

„Пст, краљица је отишла у собу за плакање, и тамо дуго плаче“, пришапнуо ми је. „Срце су јој оплели пауци.“

Кад год би отворио уста, унутра се видело све сиво и сипљиво, пуно кише.

Остао сам тако ћутљив, да би помислио како у устима држим свој живот, претворен у муву, па се бојим да зинем да не излети.

Врата шкрипнуше налик на уздах. Ушао сам у лифт, раскошну собу која путује. Зук поднева био је пун избледелих клавира.

На врућини споро сам мислио, и све што бих смислио сместа бих заборавио. Лежао сам и бленуо у плафон. Лопов ми је украо све мисли из главе.

Био сам тужан и прелиставао „Књигу тешења”.

Изнад мог ува трептало је нешто маглено, као морски коњиц и шаптало ми нежно, вилински:

„Шарлатанство је једини начин да се не умре!”

Спавао сам под запаљеним балдахиним. Беле сунчане завесе ветар је износио из стана и уносио у стан. Струјао је свет немом музиком кроз моја ткива.

Онда су почеле посете, сенке дошле у аудијенцију! Поклонили су се витезови у служби врлине, страже на бедемима против туге. Вилински витешки редови у својим панцирима, сребрени као рибе!

„Бреме достојанства је веома тешко носити”, говорили су церемонијално. „Досадно је живети на свету трпећи неправду и нељубљеност. Осуђени смо на вечити кулук под теретом врлине! О, да нам је приуштити себи неуљубљеност и све слободе!”

„Да”, присагнух ја главу, „врлина без разметљивости то је један дуг кишни дан без среће!”

„О, драги мој” додајем „равнодушност је зла зачараност из које се што пре треба ослободити. Имајте на уму људску одговорност која убија и животињску неодговорност која радује. Имајте на уму све!”